

varda ändrade och försatta i tidsenligt skick samt derefter vid behof till befolkningen på ön vid annalkande krigsfara och utan betalning utlemnade på requisition hos den person, Konungens Befallningshafvande i länet förordnar;

2:o att tvänne förvaringsrum, ett för gevär och ett för ammunition, måtte härtill å Borgholms kronomagasin inredas;

3:o att Kongl. Maj:t täcktes lemna nödiga föreskrifter för sin Befallningshafvande i Calmar län, att om gevärens och ammunitionens vård och underhåll lemna den tillsyn, som af behofvet kan varda påkalladt.

Om remiss af denna min motion till vederbörligt Utskott får jag vördsamligen anhålla.

Stockholm den 18 Januari 1868.

E. J. Rudberg
från Calmar län.

N:o 25.

Af Herr **E. J. Rudberg**: Om försäljning vid nuvarande arrendekontraktens utgång af alla kungsgårdar, boställen och andra lägenheter, som äro eller varda till Kronan indragna.

Under en tid, då Statens medel tagas så högt i anspråk till hvarjehanda industriella företag och oerhörda löneförhöjningar, torde det äfven vara skäl att söka bereda Staten några ökade inkomster, om man också icke kan fylla alla dess behof. Jag vill derföre ännu en gång fästa Riksdagens uppmärksamhet på den fördel, som skulle det allmänna beredas, om någon åtgärd vidtoges att till den högstbjudande försälja alla kronolägenheter, kungsgårdar samt alla till Staten indragna militie- och andra boställen, som för Statens räkning utarrenderas. Det torde nästan för ingen vara obekant, huru uselt och eländigt dessa hemman i allmänhet skötas och behandlas — jag talar i allmänhet och nekar icke att undan-
tag

tag finnas — och hvilka jemförelsevis obetydliga inkomster deraf Staten åtnjuter, emot hvad den kunde hafva af det kapital, som deras försäljning skulle inbringa. I synnerhet gifver handteringen af den å dessa hemman växande skogen tillkänna, huru med denna Statens tillhörighet misshushållas. Särskildt ville jag påpeka den vårdslöshet och det missbruk af dess skötsel, som ofta vidtages, isynnerhet vid arrendetidens slut, för att nedsätta dessa egendomars värde och det deraf följande ringare arrendeanbudet, då de skola utbjudas. Härigenom är klart att en nationalförlust ovilkorligen uppstått och fortfar att ådragas genom det osäkra skick, hvori arrendebudet försätter jord i allmänhet och kronojord i synnerhet. Oftast gifva de i sitt nuvarande skick icke någon sådan inkomst, som ens svarar mot den förhöjning i lönen, som åt en sådan tjänsteman, åt hvilken bostället förr varit på lön indeladt, nu blifvit föreslagen. Deremot skulle, om bostället blefve försäldt, räntan för den högre köpeskillning, som i dessa tider vore att påräkna, möjligen kunna motsvara tjänstemannens af Staten utgående lön, nemligen till den del åtminstone, som genom boställets innehafvande varit afsedd. Utom denna, efter min tanke, blifvande högre statsinkomst, vinnas många andra fördelar, dels derigenom att vederbörande tjänstemän befriades från de många lönlösa resor, som så ofta äro en följd i och för bostälernas rätts bevakande vid ekonomiska besigtningar, laga syner, jordatvister m. m., dels skulle, genom inskränkning i boställs-direktioner och dermed åtföljande aflöningar, bostälernas till en stor del nu ofruktbara egor, som genom arrendatorernes begränsade besittningsrätt blifva så efterstående i odling och häfd, bringas till en mångdubblad afkastning.

Som jag dessutom nästan med säkerhet tror mig kunna påstå, att Staten af dessa hemman, i deras nuvarande skick, i allmänhet icke har två — ofta icke ens en procent af rätta egendomsvärdet i behållning, men deremot lätt skulle hafva sex procent af det kapital, som försäljningsmedlen skulle utgöra, får jag vördsamt föreslå,

att alla kungsgårdar, alla till Kronan indragna boställen äfvensom alla andra kronolägenheter, som redan äro indragna eller kunna indragas, måtte, efter nuvarande arrendekontraktens tilländagående, å öppen auktion till den högstbjudande försäljas.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.

Stockholm den 18 Januari 1868.

E. J. Rudberg
från Calmar län.